

Sygn. akt V Ua 16/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2023 r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku E. T. (1)

przeciwko pozwanemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 14 marca 2023 r. sygn. akt IV U 291/22

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie,**
- 2. zasądza od wnioskodawczynie E. T. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

V Ua 16/23

UZASADNIENIE

(...) Oddział w B. decyzją z dnia (...) sygn.(...) odmówił E. T. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 22.III.22r. do 30.VI.22r., wobec tego, że okres 182 dni zasiłku wykorzystana z dniem 21.III.22r. W uzasadnieniu wskazał, że wnioskodawczynie była niezdolna do pracy od 15.IV.21r. do 17.IV.21r., od 19.IV.21r. do 4.V.21r., od 24.VI.21r. do 8.VII.21r., oraz od 6.VIII.21r. do 28.I.22r. Zgodnie z opinią lekarza orzecznika istnieją związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy okresami niezdolności do pracy od 15.IV.21r. do 17.IV.21r., od 19.IV.21r. do 4.V.21r., od 24.VI.21r. do 8.VII.21r. Natomiast niezdolność do pracy od 6.VIII.21r. do 28.I.22r. nie ma związku z wcześniejszymi niezdolnościami do pracy. Wnioskodawczynie stała się ponownie niezdolna do pracy od 21.III.22r. do 30.VI.22r. Ponieważ przerwa między wcześniejszym okresem niezdolności do pracy do 28.I.22r. a okresem od 21.III.22r. nie przekraczała 60 dni, niezdolności te należy zliczyć do jednego okresu zasiłkowego. Dlatego okres zasiłkowy należy liczyć od 6.VIII.21r.

Odwołanie od decyzji złożyła E. T. (1) podnosząc, że niezdolność do pracy do 18.X.21r. wynikała z innej przyczyny, a dopiero od 19.X.21r. przyczyna była ta sama ((...)) i od tej daty należało liczyć okres zasiłkowy. Gdyby zaś przyjąć, że okres był liczony prawidłowo, to prawo do zasiłku uzyskała od dnia 30.III.22r., tj. po upływie 60 dni od zakończenia poprzedniego 182-dniowego okresu zasiłkowego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 marca 2023 roku sygn.. akt IV U 291/22 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał E. T. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 marca 2022 roku do 30 czerwca 2022 roku.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego :

E. T. (1) przebywała na zwolnieniach lekarskich w okresach:15-17.IV.21r., 19.IV.-4.V.21r., 24.VI.-8.VII.21r., 6.VIII.21r.-28.I.22r. i od 21.III.22r. do 30.VI.22r. Przerwy pomiędzy okresami niezdolności do pracy nie przekraczały 60 dni.

Prawa do zasiłków reguluje ustawa z 25.VI.99r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj Dz.U. z 2021r. poz. 1133). Ustawa była nowelizowana ustawą z 24.VI.21r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz.1621).

Przepisy ustawy sprzed ostatniej nowelizacji normowały prawo do zasiłku chorobowego w artykułach od 4 do 17. Zgodnie z art. 8 ustawy zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy ... nie dłużej niż przez 182 dni. Art.9 ust.1 stanowił, że do okresu zasiłkowego wlicza się wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy... , w ust.2 zaś stanowił, że do okresu zasiłkowego wlicza się okresy poprzednich niezdolności do pracy, spowodowanej tą samą chorobą, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni.

Nowelizacja ustawy z 24.VI.21r. zmieniła art. 9 ust. 2 ustawy i jego brzmienie ustaliła na następujące „ do okresu zasiłkowego wlicza się okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej, a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni.” Różnica sprowadza się do tego, że przed nowelizacją zliczano okresy zasiłkowe przy istniejących przerwach krótszych niż 60, o ile były spowodowane tą samą chorobą, a obecnie zliczane są wszystkie okresy niezdolności do pracy, bez względu na przyczyny niezdolności do pracy. Innymi słowy wszystkie okresy zasiłkowe są zliczane bez względu na chorobę, która była przyczyną niezdolności do pracy.

Sąd Rejonowy podniósł, że w przypadku nieprzerwanej niezdolności do pracy z różnych przyczyn, przy braku jakiegokolwiek przerwy okresy niezdolności do pracy były i są zliczane do jednego okresu zasiłkowego.

W sprawie niniejszej oznacza to, że nie jest ważne od kiedy E. T. miała zwolnienia lekarskie na zakrzepicę, gdyż przed wystawieniem pierwszego zwolnienia lekarskiego z powodu tej choroby (19.X.21r.) wnioskodawczyni była od 6.VIII.21r. bez żadnego dnia przerwy niezdolna do pracy.

Nowelizacja ustawy zasiłkowej weszła w życie od 1.I.22r. (tak stanowi art.23 pkt 2 ustawy nowelizującej). Ustawa nowelizująca w art.21 stanowi, że zasiłki oraz świadczenia rehabilitacyjne, do których prawo powstało przed dniem 1.I.22r. wypłaca się w wysokości ,na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy zmienianej w art.4, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.I.22r. za cały okres niezdolności do pracy. Należy wskazać, że zmiana art. 9 ustawy, a więc przepisu określającego zasady zliczania okresów niezdolności do pracy nastąpiła artykułem 4 ustawy nowelizującej.

Tak unormowane zasady zliczania okresów zasiłkowych -w ocenie Sądu Rejonowego– oznaczają, że okresy zasiłkowe rozpoczęte pod rządem ustawy przed 1.I.22r. i trwające nieprzerwanie po dniu 1.I.22r. muszą być rozpatrywane na podstawie przepisów ustawy obowiązujących przed nowelizacją i to aż do zakończenia okresu niezdolności do pracy.

Dopiero wówczas, gdy wystąpi przerwa w niezdolności do pracy okres nowej niezdolności do pracy powstały w roku 2022 podlega zasadom określonym w nowelizacji.

Tak więc wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu lekarskim do 28.I.22r. i z tym dniem wykorzystała 181 dni zasiłku.

Okres kolejnej niezdolności do pracy powstał od 21.III.22r. Przerwa wynosiła więc mniej niż 60 dni. Jednak – zdaniem Sądu Rejonowego - jest to nowy okres niezdolności do pracy powstały w nowym roku kalendarzowym i po zmianie przepisów ustawy zasiłkowej. Nie może więc nowy okres zasiłkowy być traktowany zgodnie z zasadami obowiązującymi przed nowelizacją, a z kolei okres do 28.I.22r. jako powstały przed 1.I.22r. nie może być traktowany zgodnie z zasadami po nowelizacji ustawy, bowiem powstał przed nowelizacją i zgodnie z art.21 ustawy musi być traktowany zgodnie z zasadami sprzed nowelizacji.

Sąd Rejonowy uznał, że nie ma żadnych podstaw, aby okresy niezdolności do pracy powstałe i poddane różnym reżimom prawnym były poddane jednemu z tych reżimów prawnych, ustawodawca bowiem nie unormował takiego stanu faktycznego i nie określił, które zasady winny takimi okresami rządzić. Dlatego Sąd Rejonowy przyjął, że poprzednie okresy niezdolności do pracy były podporządkowane zasadom ich zliczania obowiązującym przed nowelizacją, a wobec ich zakończenia i rozpoczęcia nowego okresu zasiłkowego w nowym roku kalendarzowym przy zmienionych zasadach zliczania okresów niezdolności do pracy należy otworzyć nowy okres zasiłkowy.

Z tych względów Sąd Rejonowy uznał decyzję za niewłaściwą, sprzeczną z powołanymi wyżej przepisami, co legło u podstaw zmiany decyzji i przyznania E. T. prawa do zasiłku chorobowego od 22.III.22r. do 30.VI.22r.

Apelację od wyroku wniósł pełnomocnik organu rentowego, zaskarżając wyrok w całości.

Zaskarżanemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 i 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez ich niezastosowanie.

Wskazując na te zarzuty wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania;
2. zasądzenie od Ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił:

Podstawą niezdolności do pracy wnioskodawczyni w okresie: od 15 do 17 kwietnia 2021 roku, od 19 kwietnia do 4 maja 2021 roku i od 24 czerwca do 8 lipca 2021 roku była ta sama choroba tj. zakrzepica.

Podstawą niezdolności wnioskodawczyni do pracy w okresie od 6 sierpnia 2021 roku do 18 października 2021 roku była inna niż zakrzepica choroba.

Ta sama choroba (zakrzepica) stała się ponownie przyczyną niezdolności do pracy wnioskodawczyni w okresie od 19 października 2021 roku do 28 stycznia 2022 roku.

(okoliczności bezsporne)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, gdyż słuszny okazał się zarzut naruszenia prawa materialnego art. 8 i 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Stan faktyczny w sprawie jest bezsporny, został prawidłowo ustalony przez Sąd Rejonowy i po jego uzupełnieniu przez Sąd Okręgowy, jest wystarczający do rozpoznania apelacji.

Kwestię uprawnień do zasiłku chorobowego reguluje ustawa z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 1732).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ww. ustawy zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z art. 8 ww. ustawy zasiłek chorobowy przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 - nie dłużej jednak niż przez 182 dni, a jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży - nie dłużej niż przez 270 dni.

Stosownie do treści art. 9 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa do okresu, o którym mowa w art. 8, zwanego dalej „okresem zasiłkowym”, wlicza się wszystkie okresy nieprzerwanej niezdolności do pracy, jak również okresy niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2.

Stosownie do treści art. 9 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w brzmieniu zmienionym art. 4 ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 24 czerwca 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1621) obowiązującym od 1 stycznia 2022 roku do okresu zasiłkowego **wlicza się także okresy poprzednich niezdolności do pracy**, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni.

W poprzednim brzmieniu przed 1 stycznia 2022 roku przepis art. 9 ustęp 2 ustawy zasiłkowej stanowił, że do okresu zasiłkowego **wlicza się okresy poprzedniej niezdolności do pracy, spowodowanej tą samą chorobą**, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni.

Zgodnie z art. 21 ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 24 czerwca 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1621) zasiłki oraz świadczenie rehabilitacyjne, do których prawo powstało przed dniem 1 stycznia 2022 r., wypłaca się w wysokości, na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2022 r., za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy.

Rozstrzygnięcie sprawy zależało od ustalenia daty otworzenia się dla skarżącej nowego okresu zasiłkowego. Wnioskodawczyni przed spornym okresem od 22 marca 2022 roku do 30 czerwca 2022 roku korzystała ze zwolnienia lekarskiego z powodu zakrzepicy w okresie: od 15 do 17 kwietnia 2021 roku, od 19 kwietnia do 4 maja 2021 roku i od 24 czerwca do 8 lipca 2021 roku. Natomiast podstawą niezdolności w okresie od 6 sierpnia 2021 roku do 18 października 2021 roku była inna choroba, co przyznała skarżąca. Z uwagi na to, że wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu innej niż poprzednio choroby, tego okresu niezdolności w myśl art. 9 ust. 2 ustawy zasiłkowej w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2021 roku, nie zalicza się do poprzedniego okresu zasiłkowego. Oznacza to, że dla wnioskodawczyni z datą 6 sierpnia 2021 roku - jak słusznie podnosi ZUS - otworzył się nowy okres zasiłkowy, który przysługuje przez okres trwania niezdolności do pracy z powodu choroby lub niemożności wykonywania pracy z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 - nie dłużej jednak niż przez 182 dni (art. 8 ustęp 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Z. stała się ponownie przyczyną niezdolności do pracy skarżącej od 19 października 2021 roku do 28 stycznia 2022 roku. Ten cały okres niezdolności do pracy zalicza się skarżącej do okresu zasiłkowego, który rozpoczął się od 6 sierpnia 2021 roku na podstawie art. 9 ustawy zasiłkowej w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją.

Do ustalenia prawa do zasiłku za rozpoczęty nowy okres zasiłkowy od 6 sierpnia 2021 roku aż do 28 stycznia 2022 roku tj. za cały okres nieprzerwanej niezdolności do pracy – jak słusznie podnosi organ rentowy - miały zastosowanie przepisy w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy nowelizującej z dnia 24 czerwca 2021 r. (Dz.U. poz. 1621), która zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2022 r. , co wynika z treści art. 21 ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 24 czerwca 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1621).

Sąd Rejonowy bezzasadnie uznał jednak, że skarżącej otworzył się nowy okres zasiłkowy od dnia 22 marca 2022 roku, z uwagi na to że miała przerwę w pobieraniu zasiłku chorobowego od 29 stycznia 2022 roku do 21 marca 2022 roku.

Rozpoczęcie przez skarżącą okresu zasiłkowego przed nowelizacją art. 9 ustawy zasiłkowej tj. przed 1 stycznia 2022 roku, pomimo przerwy w pobieraniu zasiłku już po nowelizacji art. 9 ustawy zasiłkowej od 29 stycznia 2022 roku do 21 marca 2022 roku – jak słusznie podnosi ZUS – nie uprawnia do otworzenia się dla skarżącej nowego okresu zasiłkowego. Powyższe wbrew supozycji Sądu Rejonowego nie wynika z treści art. 21 ustawy nowelizującej. Przepis ten należy interpretować w sposób ścisły. Wynika z niego, że zasiłki, do których prawo powstało przed dniem 1 stycznia 2022 r., wypłaca się w wysokości, na zasadach i w trybie określonym w ustawie zasiłkowej sprzed nowelizacji tylko w przypadku nieprzerwanej niezdolności do pracy. A contrario w przypadku gdy nastąpiła po 1 stycznia 2022 roku przerwa w pobieraniu zasiłku chorobowego, jak w przedmiotowej sprawie, prawo do zasiłku za okres po przerwie podlega rozpoznaniu na podstawie 9 ustawy zasiłkowej w nowym brzmieniu. Przepis art. 21 ustawy nowelizującej nie daje prawa do liczenia na nowo okresów zasiłkowych. Po przerwie w niezdolności do pracy rozpoczęty okres zasiłkowy należy liczyć zatem nie od nowa, ale w dalszym ciągu, z tym że na podstawie znowelizowanego art. 9 ustawy zasiłkowej.

Należy podnieść, że sposób liczenia okresu zasiłkowego po nowelizacji art. 9 ustęp 2 ustawy zasiłkowej uległ zmianie na niekorzyść ubezpieczonych, gdyż do okresu zasiłkowego wlicza się wszystkie okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie przekraczała 60 dni, bez względu na to czy była to ta sama czy inna choroba. Nowelizacja przepisów usunęła zatem li tylko obowiązek ustalenia, czy pomiędzy niezdolnościami do pracy istnieje związek przyczynowo-skutkowy. Sposób interpretacji art. 21 ustawy nowelizującej przez Sąd Rejonowy spowodował, że skarżąca otrzymała prawo do zasiłku pomimo to, że wyczerpał jej się cały okres zasiłkowy. Znalazła się zatem w korzystniejszej sytuacji niż przed nowelizacją art. 9 ustawy zasiłkowej, a nie taka była intencja nowelizacji art. 9 ustawy zasiłkowej.

Prawo do zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy skarżącej od 21 marca 2022 r. należało zatem ustalić na podstawie znowelizowanego art. 9 ustęp 2 ustawy zasiłkowej, przy uwzględnieniu poprzednich okresów niezdolności do pracy. Brak było bowiem podstawy do otwarcia nowego okresu zasiłkowego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

V Ua 16/23

Uzasadnienie pkt 2 wyroku

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając nimi w całości wnioskodawczynię jako przegrywającą sprawę.

Na koszty postępowania złożyły się koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika organu rentowego. Koszty te Sąd ustalił w oparciu o § 9 ust. 2 w związku § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych tj. z dnia 24 sierpnia 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1935) (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.) Sprawa o zasiłek chorobowy jest sprawą o świadczenie z ubezpieczenia społecznego. Sąd omyłkowo przyjął w sprawie koszty w wysokości 180zł., gdyż prawidłowo ustalone kwota wynagrodzenia dla pełnomocnika organu rentowego za II instancję zgodnie z w/w przepisami powinna wynosić 120zł.